

Доповідна записка
«Проектна діяльність вихованців 7-10 років гуртків початкового рівня
позашкільних навчальних закладах еколого-натуралістичного напрямку
Чернівецької області»

(станом на травень 2017 року)

1. Структура та стан системи еколого-натуралістичної роботи в області . Мережа профільних гуртків та творчих учнівських об'єднань.

Реалізацію позашкільної еколого-натуралістичної освіти в області забезпечують профільні позашкільні заклади: Чернівецький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, Заставнівський еколого-натуралістичний центр, Чернівецький міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді, Сторожинецький центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді.

Та на жаль можлива ліквідація Сторожинецького РЦЕНТУМ у зв'язку зі скороченням видатків на утримання позашкільних навчальних закладів.

1.1. У Чернівецькому обласному центрі еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді на гурткову роботу у 2016/2017 н.р відведено 196 годин – 55 об'єднань(94 групи), якими охоплено 1047 дітей.

Навчання вихованців здійснюється через:

- Гурткову роботу за напрямками: біологічного профілю – 12 гуртків (157 вихованців), екологічного – 9 (130 вихованців), сільськогосподарського – 4(40 вихованців), квітково-декоративного – 7 (90 вихованців).
- Навчання в творчих об'єднаннях, а саме: в очно-заочній біологічній школі (230 вихованців), еколекторії «Природа – наш дім» 6- (390), раннього розвитку «Малюк» (10 вихованців).
- Участь у масових еколого-натуралістичних заходах, ботанічних виїзних екскурсіях, тематичних екологічних експедиціях, лабораторно-практичних дослідженнях, екологічних практиках, олімпіадах, конференціях тощо.

Відповідно до угод про співпрацю, Комунальний заклад «Чернівецький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» проводить заняття об'єднань на базах навчальних закладів м. Чернівці (ЗНЗ №№ 2, 5, 6, 8,14,20 22, 24,25, 30, 33, гімназії №2, 5, ліцеї №3, 4, багатопрофільний ліцей, реабілітаційний центр), 15 загально-освітніх навчальних закладів Кіцманського, Заставнівського, Герцаївського, Новоселицького р-нів.

Одним з основних завдань, що їх розв'язує комунальний заклад "Чернівецький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді" разом з родинами своїх вихованців, є виховання у дітей самостійності, працелюбності, правильного ставлення до праці та довкілля.

Безперечно, саме праця — один із провідних чинників усебічного розвитку дітей.

До роботи в об'єднаннях КЗ ЧОЦЕНТУМ залучені діти від дошкільного до старшого шкільного віку, а також студенти коледжів та професійно-технічних навчальних закладів. В процесі трудового виховання у них формується прагнення до колективної діяльності, повага до праці дорослих, уміння доводити справу до кінця, тобто ті морально-вольові якості, які будуть необхідні дітям у дорослому житті.

Творче об'єднання раннього розвитку дитини «Чомусик» в Чернівецькому обласному центрі еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді працює два роки. Воно надає для дітей можливість багатогранного розвитку, пропонуючи цілий комплекс занять, спрямованих на формування інтелектуальних, творчих здібностей і особистісних якостей. Усі заняття проводяться в сучаснооблаштованих, спеціалізованих навчальних аудиторіях. Педагогічні кадри — це творчий колектив однодумців, який намагається дати своїм вихованцям всебічні знання з предметів еколого-натуралістичного напрямку, навчити їх бути активними, ініціативними, винахідливими, кмітливими. Дошкільнята роблять перші кроки у вивченні багатогранної цінності природи через засвоєння курсів: «Світ навколо тебе», «Веселий букварик», «Природа крізь призму англійської мови», «Основи здоров'я», «Логічні вправи», «Умілі ручки», «Рухливі ігри». В основу програм покладено авторську технологію освітнього маршруту із дотриманням вимог навчання з дітьми дошкільного віку в позашкільному навчальному закладі (програми затверджені вченою радою Чернівецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти).

Початковою ланкою формування екологічної культури, екологічного мислення, засвоєння екологічних знань у звітному році були учні молодших класів. Для учнів молодшого шкільного віку продовжував свою діяльність еколекторій «Природа - наш дім» за авторською програмою, вихідною основою якої є емоційно-образне сприймання навколишнього світу.

В об'єднаннях центру здійснюється найбільш наближена підготовка учнів до майбутньої трудової, наукової діяльності в галузях екології, біології, сільського господарства, квітництва тощо. Учням надаються не лише знання, але й уміння адаптуватись до соціальних умов, що постійно змінюються. В основу навчання покладено особистісно-орієнтований підхід, який допомагає реалізувати інтелектуальні здібності учнів, вибрати майбутню професію. Здійсненню професійної орієнтації, формуванню якостей діяльнісно-практичної сфери особистості, вихованню потреби в праці, усвідомленню творчого ставлення до неї у учнів сприяють в першу чергу заняття в гуртках «Юні бджолярі», «Юні акваріумісти», «Любителі домашніх тварин», «Основи ветеринарії», «Юні квітниківі», «Квітниківі-аранжувальники», «Флористика та фітодизайн інтер'єру», «Фотонатуралісти».

Ефективною формою партнерської роботи щодо розвитку творчої особистості є виїзна очно-заочна біологічна школа, яка забезпечує потребу учнівської молоді, зокрема сільської, в здобутті знань, умінь і навичок у

галузі природничих наук, створює умови для виявлення обдарованих та талановитих дітей, залучає їх до поглибленого вивчення природничих наук, науково-дослідницьких і експериментальних робіт, сприяє вибору майбутньої професії.

ОЗБШ реалізує навчальну діяльність для учнів середнього та старшого шкільного віку у секціях «Ботаніка», «Зоологія», «Екологія», «Квітництво». З поточного навчального року до них додалася «Індивідуальна робота еколого-біологічного напрямку з обдарованими дітьми».

Впродовж вивчення курсів у секціях учні знайомляться з організаційними та методичними засадами науково-дослідної роботи; набувають вміння працювати з джерелами монографічної та періодичної наукової літератури, планувати й аналізувати результати досліджень, представляти їх у вигляді реферату та доповіді. Вони вчаться вести польові щоденники, журнали реєстрації проб та лабораторні журнали, здійснювати спостереження у природі, а також аналізувати й узагальнювати їх результати. Паралельно учні виконують індивідуальні та групові навчально-дослідницькі роботи.

Підсумковий контроль в ОЗБШ здійснюється у формі написання та захисту реферату або експериментальної дослідницької роботи. Кращі дослідницькі роботи слухачі ОЗБШ представляють на обласних та всеукраїнських конкурсах.

Одним з прикладів успішної роботи ОЗБШ у плідній співпраці з педагогічним колективом є Горошовецький НВК Заставнівського р-ну. Для занять слухачів ОЗБШ виділений окремий кабінет, який зараз упорядковується.

Учні школи беруть активну участь у роботі секцій, що, зокрема, дозволило започаткувати у поточному навчальному році викладання зоології за чотирьохрічною програмою. У 2016 р. розпочато процедуру створення в межах дослідницького майданчику – ділянки № 5 Заставнівського державного спеціалізованого лісництва агропромислового комплексу площею 43,1 га природоохоронного об'єкту місцевого значення – заповідного урочища «Ліс біля Микити». На даний час отримано рішення сесії Горошовецької сільської ради про надання згоди на створення заповідного об'єкту місцевого значення та направлене клопотання до голови Чернівецької обласної державної адміністрації щодо створення об'єкту ПЗФ.

Об'єктом уваги КЗЧОЦЕНТУМ залишаються діти, які потребують корекції фізичного або розумового розвитку (9), діти з малозабезпечених, багатодітних сімей (24), діти учасників АТО (2), діти сироти або позбавлені батьківського піклування

Навчально-виховний процес ЧОЦЕНТУМ спрямований на особистісно-орієнтовне навчання, гуманізацію та екологізацію змісту та посилення практичної діяльності. Широко використовувалась проектна діяльність. Продовжувалась робота багаторічного науково-освітнього проекту «Етнекологічні особливості та дослідження екологічного стану Буковини», учасниками якого є кафедра екології та біомоніторингу Інституту біології

хімії та біоресурсів Чернівецького національного університету ім. Ю. Федьковича, комунальний заклад «Чернівецький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» та навчальні заклади нашої області: Вижицького, Герцаївського, Глибоцького, Заставнівського, Кіцманського, Новоселицького, Путильського, Сторожинецького та Хотинського районів.

Працюючи з обдарованими дітьми, педагоги Чернівецького ОЦЕНТУМ дійшли висновку, що формування в учнів навчально-пізнавальної активності відбувається лише за умови, якщо нові наукові знання вони відкривають різними шляхами і методами.

Чернівецький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді є справжньою творчою лабораторією для дітей та юнацтва. Тут створені оптимальні організаційно-педагогічні та дидактичні умови для наукових досліджень творчо-обдарованих і талановитих дітей.

Основними формами залучення вихованців Центру до пошукової та науково-дослідницької діяльності є:

- участь в гуртках: «Акваріумісти», «Юні бджолярі», «Любителі домашніх тварин», «Юні екологи», «Біоетика», «Господарочка», «Юні квітникарі» та ряд інших;

- індивідуальна та групова робота вихованців над пошуковими, науково-дослідними проектами, які надалі беруть участь у конкурсах та науково-освітніх проектах, таких як «Інтел-Еко Україна», «Globe», «Енергія і середовище», «Юний дослідник», «Вчимося заповідувати», «Птах року», «Юний генетик і селекціонер». «Ліси для нащадків», «Біоцит», «Дослідницький марафон» тощо;

- обласний збір юних аграрників, садівників, зоологів, тваринників, квітникарів та фітодизайнерів, обласний екологічний конгрес «Живи, Земле!», обласний зліт юних лісівників та інші;

- обласні виставки: «Щедрість рідної землі», «Ходить гарбуз по городу», досягнень юних лісівників, Новорічно-різдвяних композицій, квіткових композицій, голубів та декоративної птиці тощо;

- розробка та реалізація природоохоронних проектів «Лебідь», «Добро дитячих сердець», «Джерело», «По сторінках Червоної книги Буковини», «Первоцвіти», «Врятуємо птаха» та інші;

- екскурсії по екологічній стежині Центру, в природу, ботанічний сад Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича; національні природні парки «Черемоський», «Вижицький» та «Хотинський» тощо;

- робота на навчально-дослідній земельній ділянці, пасіці, в куточку живої природи, голубнику та пташнику.

Керівники гуртків у своїй роботі використовують сутність творчого процесу, різні методи та активні форми навчальної та експериментальної діяльності для розвитку творчої особистості, сприяння трудовому вихованню підростаючого покоління. Тематика дослідницьких робіт складається з урахуванням специфіки реформування агропромислового комплексу України.

Практичним психологом Центру напрацьована і розроблена Програма формування психологічної готовності вихованців ПНЗ еколого-натуралістичного профілю до участі у виставках, конкурсах, олімпіадах, зборах, конгресах, зльотах, конкурсах-захистах науково-дослідних робіт (Програма затверджена експертною комісією науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи Чернівецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

1.2. В Заставнівському районному еколого-натуралістичному центрі

У 2016-2017 н.р.навчальному році діє 28 гуртків, та 450 вихованців, що становить 8,14% від загальної кількості дітей в районі.

З них:

дошкільників - 80 вихованців
молодших школярів – 105 учнів
учнів середньої ланки - 250 та
старшокласників – 15 учнів.

Керівники гуртків ЕНЦДЮ велику увагу приділяють роботі з соціально незахищеними дітьми: кількість дітей - сиріт та позбавлених батьківського піклування – 12, напівсиріт – 10, з багатодітних сімей – 54 дітей та 1 дитина-інвалід.

Заняття гуртків закладу проводяться як на базі закладу, так і на базі загальноосвітніх шкіл району, а саме:

Горішньошеровецької ЗОШ – 1 гр.,
Кадубовецької ЗОШ – 1 гр.,
Кострижівської ЗОШ – 1 гр.,
Погорілівської ЗОШ – 2 гр.,
Шубранецької ЗОШ – 1 гр.,
Вербовецького НВК – 1 гр.,
Горошовецького НВК – 1 гр.,
Малокучурівський НВК – 1 гр.,
Репужинецького НВК – 1 гр. та дитячих закладів
м. Заставна - 3 гр. та

Кадубовецької ДУ – 1гр. на підставі відповідних угод з цими закладами освіти.

В районі діють 6 екологічних клубів та товариств в яких 90 вихованців, а саме: Веренчанська ЗОШ – «Промінець», Кулівецький НВК – «Джерельце», Погорілівська ЗОШ – «Джерело», Репужинецький НВК – «Джерельце», Чуньківський НВК – «Джерело», Чорний Потік – «Ковила».

1.3. Чернівецький міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді

протягом 2016/2017 навчального року позашкільна освіта надавалася за різними профілями: біологічний, екологічний, декоративно-ужитковий, квітково-декоративний, сільськогосподарський та науково-дослідницький. Гуртків екологічного профілю стало значно більше. Це пов'язано в першу чергу із тим, що до каталогу гуртків природничо-

екологічного профілю додалися нові програми: «Природа навколо нас», «Я пізнаю світ», «Екосвіт» та дві авторські програми педагогів МЦЕНТУМ – «Екологічна майстерня» та «Екологія харчування».

За основним напрямом діяльності, еколого-натуралістичним в 2016/2017 н. р. функціонувало 42 гуртка (540 дітей)..

1.4. У Сторожинецькому районному центрі еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді

Станом на 01.12.2016 року ЦЕНТУМі було укомплектовано 95 творчих об'єднань, де займаються 1671 вихованців, в тому числі – 32 у міських та 63 – у сільських навчальних закладах.

Гуртки працюють за напрямками:

| | | |
|-------------------------|--------------|----------------|
| - еколого-природничий | - 41 гуртків | - 739 слухачів |
| - сільськогосподарський | - 11 | - 206 |
| - біологічний | - 2 | - 41 |
| - декоративно-ужитковий | - 18 | - 297 |
| - фотонатуралістичний | - 3 | - 38 |
| - еколекторії | - 20 | - 350 |

Ефективною є робота у комплексі: дитячий садок - початкова школа - старша школа, як наприклад, у Сторожинці: ДНЗ№7 - ліцей; у Банилові-Підгірному: ДНЗ екологічного спрямування – гімназія, с.Кам'яна: ДНЗ-ЗОШ тощо. Основною формою організаційної роботи навчальної діяльності дітей дошкільного віку залишаються заняття гуртків з різних видів діяльності. Системність, послідовність, різнобічність та цілісність навчання забезпечується впровадженням у практику школи раннього розвитку дитини різноманітних видів занять (тематичні, комплексні, комбіновані, інтегровані). Педагоги намагаються кожне заняття зробити цікавим, необтяжливим, захоплюючим. У цьому їм допомагають різноманітні прийоми та методи, використання наочності, дидактичного матеріалу.

В гуртках еавчалось 858 дітей пільгових категорій, з яких 3 – дитина сирота, 23 – дітей-напівсирит, 5 – дітей- інвалідів, з багатодітних сімей – 464, неповних сімей– 89, з малозабезпечених сімей – 167, батьки за кордоном – 64, позбавлені батьківського піклування – 5, переселенці із зони АТО – 5, діти учасників АТО – 20, діти Чорнобильців – 4, діти які опинились в складних життєвих ситуаціях – 8.

У Сторожинецькому районному центрі еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді з 95 творчих об'єднань (1671 дітей), які діяли на початок 2016/2017 н.р. станом на кінець навчального року залишилось лише 40 (650 дітей).

Крім того понад 90 гуртків діють в районних та міських комплексних позашкільних закладах.

ЕНЦ на громадських засадах відсутні

2. Робота облЕНЦ як обласного координаційно-методичного центру. Кількість загальноосвітніх навчальних закладів в області. Розроблення регіональної моделі і програми розвитку позашкільної освіти відповідно до умов децентралізації.

Мережа освітніх закладів Чернівецької області

| № | Район | Дошкільні заклади | Загальноосвітні заклади | Професійно-технічні заклади | Вищі навчальні заклади | Позашкільні навчальні заклади |
|---------------|----------------------------------|-------------------|-------------------------|-----------------------------|------------------------|-------------------------------|
| 1 | Вижницький | <u>26</u> | <u>32</u> | | <u>2</u> | <u>3</u> |
| 2 | Герцаївський | <u>20</u> | <u>30</u> | | | <u>2</u> |
| 3 | Глибоцький | <u>33</u> | <u>39</u> | <u>1</u> | | <u>4</u> |
| 4 | Заставнівський | <u>35</u> | <u>33</u> | <u>1</u> | | <u>3</u> |
| 5 | Кельменецький | <u>27</u> | <u>26</u> | <u>1</u> | | <u>3</u> |
| 6 | Кіцманський | <u>31</u> | <u>39</u> | | <u>1</u> | <u>2</u> |
| 7 | Новоселицький | <u>35</u> | <u>35</u> | | <u>1</u> | <u>5</u> |
| 8 | Путильський | <u>17</u> | <u>23</u> | | | <u>2</u> |
| 9 | Сокирянський | <u>24</u> | <u>24</u> | <u>2</u> | | <u>3</u> |
| 10 | Сторожинецький | <u>37</u> | <u>47</u> | | <u>3</u> | <u>4</u> |
| 11 | Хотинський | <u>32</u> | <u>38</u> | <u>1</u> | <u>1</u> | <u>2</u> |
| 12 | м.Новодністровськ | <u>3</u> | <u>3</u> | | | <u>5</u> |
| 13 | м.Чернівці | <u>57</u> | <u>54</u> | <u>10</u> | <u>24</u> | <u>8</u> |
| 14 | Заклади освіти інтернатного типу | | <u>11</u> | | | |
| Всього | | 377 | 434 | 16 | 32 | 46 |

КЗ ЧОЦЕНТУМ співпрацює з районними відділами (11) та міськими управліннями (2) освіти, районними та міськими позашкільними навчальними закладами, безпосередньо педколективами шкіл різних типів, шкіл-інтернатів, професійно-технічних навчальних закладів тощо. Обласний центр координує діяльність трьох районних еколого-натуралістичних центрів та 14 комплексних районних позашкільних закладів щодо організації діяльності напрямку.

Співпрацюючи із навчальними закладами області КЗ ЧОЦЕНТУМ вивчав стан еколого-натуралістичної, природоохоронної, науково-дослідницької роботи з обдарованими дітьми.

З цією метою плануються та проводяться:

- Організація та проведення постійно діючого семінару «Школа екологічного лідера».
- Аналіз ведення документації профільних еколого-натуралістичних позашкільних закладів.
- Проведення засідань методичних об'єднань;
- Вїзні, індивідуальні чи групові методичні консультації.

- Семінари-тренінги.
- Проведення педагогічних «мостів».
- Участь у роботі серпневих конференцій.
- Семінари-практикуми.
- Вивчення стану еколого-натуралістичної, природоохоронної, дослідницької роботи.
- Проведення аналізу еколого-натуралістичної діяльності в районних (міських) еколого-натуралістичних центрах, загальноосвітніх закладах освіти області.
- Вивчення, узагальнення та поширення перспективного педагогічного досвіду.
- Робота очно-заочної біологічної школи в рамках якої проводяться виїзні консультації для педагогів, що ведуть питання еколого-натуралістичної, природоохоронної, дослідницької роботи.
- Підготовка матеріалів кращого досвіду еколого-натуралістичної роботи для висвітлення на сайті КЗ ЧОЦЕНТУМ.
- Підготовка інформаційно-методичних матеріалів (пам'яток, методичних рекомендацій, картотеки перспективного педагогічного досвіду, інтегрованих блоків до навчальних програм гурткової роботи тощо).
- Координаційна діяльність та надання методичної допомоги громадським організаціям еколого-натуралістичного спрямування.
- Розробка методичних рекомендацій щодо здійснення екологічної освіти та виховання в межах програм загальноосвітніх навчальних дисциплін ЗНЗ, програм дошкільних та позашкільних навчальних закладів.

Видані накази, листи Департаменту освіти і науки Чернівецької облдержадміністрації, комунального закладу «Чернівецький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» про проведення даних заходів та про підведення підсумків участі в них школярів області, розроблені методичні рекомендації щодо їх проведення. Усі заходи документуються протоколами про підведення підсумків участі у Всеукраїнських масових заходах.

Активність і участь кожного району в запропонованих КЗ ЧОЦЕНТУМ заходах в кінці року оцінюється за вибраними критеріями, визначається рейтинг, проводиться звіт (короткий аналіз діяльності

3.Проблемні питання діяльності райЕНЦ, міськЕНЦ, які потребують вирішення у найближчий час.

В умовах триваючої децентралізації та обмеження фінансування гостро стоїть питання про ліквідацію Сторожинецького районного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді (ЦЕНТУМ)

Беручи до уваги те, що (ЦЕНТУМ) у 2012 році атестовано з відзнакою (свідоцтво про атестацію Чернівецької РЕР протокол №86 від 23.05.2012 року); увійшов до всеукраїнського видання "Флагмани освіти і науки

України" (2013) як освітянський заклад, що творить історію нашої країни; за результатами фронтальної перевірки (лютий 2017) Департаментом освіти і науки Чернівецької ОДА відзначено роботу ЦЕНТУМу за змістовну навчально-виховну, дослідницько-експериментальну пропагандистську позашкільну роботу еколого-натуралістичного напрямку і рекомендовано взяти участь у всеукраїнському відкритому рейтингу якості позашкільної освіти "Золота когорта позашкілля", Департамент освіти і науки Чернівецької ОДА виступає з клопотанням до місцевих органів влади, щоб зберегти позашкільний навчальний заклад як самостійну юридичну одиницю.

4.Кадровий склад райЕНЦ, міськЕНЦ станом на травень 2017р.

Кадровий склад педпрацівників Сторожинецького ЦЕНТУМ станом на травень 2017 року

| № п/п | П.І.Б. | Посада | Примітка |
|---|---|---------------------------------|----------|
| 1. | Демчук Степанія Михайлівна | Директор | |
| 1. | Логін Лідія Тодорівна | Заступник директора з НВР, | |
| 2. | Богатир Тетяна Василівна | Методист | |
| 3. | Жалоба Ігор Нестерович | Методист | |
| 4. | Демчук Інна Дмитрівна | Завідувач орг.масового відділу, | |
| 5. | Броска Лариса Мірчівна | Керівник гуртків | |
| 6. | Кривко Андрій Васильович | Керівник гуртків | |
| 7. | Волощук Яна-Крістіна Миколаївна | Керівник гуртків | |
| 8. | Васелович Олеся Романівна | Керівник гуртків | |
| 9. | Токарюк Ольга Євгеніївна | Керівник гуртків | |
| 10. | Юрческу Альона Валеріївна | Керівник гуртків | |
| 11. | Мінелюк Данієла Костянтинівна | Керівник гуртків | |
| 12. | Івачевська Зоряна Ярославівна | Керівник гуртків | |
| 13. | Кміт Наталія Василівна | Керівник гуртків | |
| 14. | Карпюк Настасія Василівна | Керівник гуртків | |
| 15. | Білоцерківська-Новотна Анастасія Павлівна | Керівник гуртків | |
| 16. | Верхоляк Оксана Миколаївна | | |
| 17. | Балінова Ліліана Миколаївна | Декретна відпустка | |
| 18. | Фалібога Христина Василівна | Декретна відпустка | |
| 19. | Лукаевич Ярослава Миколаївна | Декретна відпустка | |
| 20. | Столяр Олександра Юріївна | Декретна відпустка | |
| 21. | Єрмуракі Людмила Георгіївна | Декретна відпустка | |
| У зв'язку з відсутністю фінансування з 26.05.2017 звільнено 21 сумісника | | | |

Заставнівський районний еколого-натуралістичний центр

| № | П І П | Посада | Загальний педагогічний стаж | Категорія |
|----|-------------------------------|-----------|-----------------------------|-------------|
| 1. | Остапович Світлана Михайлівна | Директор | 34 | |
| 2. | Петрушко Світлана Олексіївна | Методист | 22 | Вища катег. |
| 3. | Пазюк Марія Григорівна | Кер.гурт. | 21 | 10 розряд |
| 4. | Мельник Лілія Костянтинівна | Кер.гурт | 25 | 10 розряд |
| 5. | Левентир Марина Степанівна | Кер.гурт | 24 | 10 розряд |
| 6. | Ткач Ольга Василівна | Кер.гурт | 8 | 10 розряд |
| 7. | Марусин Роман Васильович | Кер.гурт | 11 | 8 розряд |

Чернівецький міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді

| № п/п | П.І.Б. | Посада | Примітка |
|-------|----------------------------------|---|----------|
| 1. | Баранець Оксана Станіславівна | директор | |
| 2. | Фарбатюк Олена Сергіївна | методист | |
| 3. | Катан Наталія Валеріївна | Завідуюча природничо-екологічним відділом | |
| 4. | Комарницька Олеся Миколаївна | Завідуюча організаційно-масовим відділом | |
| 5. | Гавучак Надія Миколаївна | Керівник гуртків | |
| 6. | Єфремова Оксана Василівна | Керівник гуртків | |
| 7. | Півторак Василь Васильович | Керівник гуртків | |
| 8. | Ковальська Людмила Олександрівна | Керівник гуртків | |

| | | | |
|-----|-------------------------------|----------------------------------|--|
| 9. | Андрушак Яніна Василівна | Керівник гуртків за сумісництвом | |
| 10. | Дзензерська Оксана Миколаївна | Керівник гуртків за сумісництвом | |
| 11. | Скрипник Мар'яна Григорівна | Керівник гуртків за сумісництвом | |
| 12. | Ремарчук Світлана Василівна | Керівник гуртків за сумісництвом | |
| 13. | Ремарчук Світлана Василівна | Керівник гуртків за сумісництвом | |
| 14. | Микитюк Наталія Миколаївна | Керівник гуртків за сумісництвом | |
| 15. | Якубович Ольга Петрівна | Керівник гуртків за сумісництвом | |

5 Навчальні програми гуртків початкового рівня, затверджені відповідними місцевими органами виконавчої влади.

| Назва навчальної програми | Затвердження навчальної програми (дата і № документу) МОНУ №__ від ____ ІППОЧО №__ від ____ |
|--|---|
| Комплексна авторська програма творчого об'єднання «Школа раннього розвитку | ІППОЧО Чернівецької області Наказ Департаменту освіти і науки ОДА №181 від 29.10.2014 |
| «Світ навколо тебе», , | ІППОЧО Чернівецької області (Протокол №4 від 19.09.2016 р.) |
| «Природа крізь призму англійської мови» | ІППОЧО Чернівецької області (Протокол №4 від 19.09.2016 р.) |
| «Основи здоров'я» | ІППОЧО Чернівецької області Наказ Департаменту освіти і науки ОДА №181 від 29.10.2014 |
| Еколекторій «Природа – наш дім» | ІППОЧО Чернівецької області (Протокол №3 від 26.09.2012 р.) |

| | |
|--|--|
| «Природа навколо нас» | ІППОЧО Чернівецької області (Протокол №3 від 26.09.2012 р.) |
| «Я пізнаю світ» | ІППОЧО Чернівецької області (Протокол №3 від 26.09.2012 р.) |
| «Природознавство для дошкільників» | ІППОЧО Чернівецької області (Протокол №3 від 26.09.2012 р.) |
| <i>«Природа, фантазія, творчість», 2 роки навчання, 4 год./тиждень, 144 год. на рік – 1-ий рік та 6 год./тиждень, 216 год. на рік – 2-ий рік</i> | Схвалена вченою радою інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Протокол № 3 від 26.09.2012 р.) |
| <i>«Екологія харчування», 1 рік навчання, 4 год./тиждень, 146 год. на рік</i> | Схвалена вченою радою інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Протокол № 4/79 від 24.09.2015 р.) |
| <i>«Буковина обрядова», 1 рік навчання, 1 год./тиждень, 36 год. на рік</i> | Схвалена вченою радою інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Протокол № 5/173 від 17.12.2013 р.) |
| <i>«Екологічна майстерня», 1 рік навчання, 6 год./тиждень, 216 год. на рік</i> | Схвалена вченою радою інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Протокол № 4/79 від 24.09.2015 р.) |
| <i>«Рослини – символи України», 1 рік навчання, 6 год./тиждень, 216 год. на рік</i> | Схвалена вченою радою інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Протокол № 3 від 26.09.2012 р.) |
| <i>«Природа, фантазія, творчість», 2 роки навчання, 4 год./тиждень, 144 год. на рік – 1-ий рік та 6 год./тиждень, 216 год. на рік – 2-ий рік</i> | Схвалена вченою радою інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області (Протокол № 3 від 26.09.2012 р.) |

6. Назви позашкільних та загальноосвітніх навчальних закладів, в яких працюють гуртки початкового рівня (вихованці 7-10 років).

У КЗ **ЧОЦЕНТУМ** створено 20 об'єднань (42 групи) для дітей молодшого шкільного віку, якими охоплено 630 вихованців.

Така значна кількість дітей молодшого віку охоплена систематичною гуртковою роботою завдяки новаторському напрямом партнерської співпраці Чернівецького ОЦЕНТУМ із загальноосвітніми навчальними закладами - еколекторію «Природа – наш дім. Еколекторій працює за авторською програмою, яка у 2013 році зайняла II місце у Всеукраїнському конкурсі науково-методичних розробок та віртуальних ресурсів (Наказ НЕНЦ від 24. 03. 2014р. № 22).

Ця форма екологічного навчання і виховання відкриває для молодших школярів світ природи і можливість вибрати для подальшого поглибленого вивчення у профільних гуртках цікаву їм тему чи напрям.

Програма розрахована на 18 занять упродовж навчального року. Кожне заняття є завершеним логічним блоком і проводиться за графіком у чотирьох паралельних групах.

Для молодших школярів крім лекторію створені гуртки: «Основи здоров'я», «Юні друзі природи», «Природа, фантазія, творчість», «Природа рідного краю», «Природа навколо нас», «Я і світ», «Декоративно-ужиткове мистецтво».

Відповідно до угод про співпрацю, Комунальний заклад «Чернівецький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» проводить заняття об'єднань для школярів молодшого віку на базах навчальних закладів м. Чернівців (ЗНЗ №№ 2, 5, 6, 8, 24,25, 30, 33, гімназії № 5, ліцею №, 4, реабілітаційного центру.

У Заставнівському еколого-натуралістичному центрі станом на травень у 2016/2017 н.р. діє 8 гуртків молодшого шкільного віку.

У Чернівецькому міському центрі еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді з 42 гуртків – 9 для школярів молодшого віку.

У Сторожинецькому районному центрі еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді станом на кінець навчального року залишилось 11 гуртків молодшого шкільного віку(165 дітей).

Крім того понад 30 гуртків для дітей молодшого шкільного віку діють в районних та міських комплексних позашкільних закладах. Це: Сокирянський районний центр творчості дітей та юнацтва, Путильський районний центр дитячої та юнацької творчості, Комунальний заклад «Глибоцький будинок творчості дітей та юнацтва», Герцаївський районний Будинок дитячої творчості, Вижницький районний БДЮТ, Вашківецький БДЮТ, Кельменецький районний дитячо-юнацький центр, Хотинський Будинок дітей та учнівської молоді, Новоселицький Будинок дитячої творчості, Чернівецький міський палац дітей та юнацтва, Кіцманський районний Будинок дитячої Творчості.

6. Навчально-методичне забезпечення проектної діяльності.

Комунальним закладом «Чернівецький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» видано збірки: «Методичні рекомендації щодо участі в масових екологічних заходах «Екосвіт-2016», «Методичні рекомендації щодо участі у творчих конкурсах та виставках 2016 р.» та «Методичні рекомендації щодо участі в заходах Міжнародної науково-освітньої програми Globe».

В арсеналі закладу є декілька методичних розробок в напрямку проектної роботи педагога із вихованцями, зокрема:

| Методичні та дидактичні матеріали | Автор | Оприлюднення |
|-----------------------------------|-------|--------------|
|-----------------------------------|-------|--------------|

| | | | |
|---|--|--|--|
| Екологічне виховання – важливий аспект у системі роботи Чернівецького обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді | Кузьмінська В.В. | Освіта для збалансованого розвитку: перспективи в Україні. Матер. II Всекур. форуму «Освіта для збалансованого розвитку» (Київ, 13-14 квітня 2016 р.). – К.: Центр екологічної освіти та інформації, 2016. | |
| Соціальне партнерство ЧОЦЕНТУМ з громадськими організаціями – дієвий інструмент впровадження освіти для сталого розвитку в позашкільлі | Головченко Л.Ю. Хлус Л.М. | | |
| Концепція та система пошуку і підтримки обдарованих дітей у Чернівецькому обласному центрі еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді | Хлус Л.М. Кузьмінська В.В. Головченко Л.Ю. | Освіта для збалансованого розвитку: перспективи в Україні. Матер. II Всекур. форуму «Освіта для збалансованого розвитку» (Київ, 13-14 квітня 2016 р.). – К.: Центр екологічної освіти та інформації, 2016. | |
| Створення умов для успішного саморозвитку вихованців – пріоритет у виховній роботі комунального закладу «Чернівецький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» | Чебан Т.Н. | Всеукраїнський семінар заступників директорів обласних еколого-натуралістичних центрів «Сучасні форми екологічної освіти і виховання в промислово-розвинутих регіонах України», 07-09.06.2016, м. Діпро | |
| Розробка сценарію «Зелені сусіди» до Дня Довкілля, Дня Землі | Чебан Т.Н. | Виставка методичної літератури під час творчого звіту закладу | |
| Розробка заняття «Екодизайн, як один із шляхів вирішення екологічних проблем» | Грицюк Т.П. | | |
| Розробка заняття «Віск та його застосування у народному господарстві. Виготовлення свічок з воску» для гуртка «Я пізнаю світ» | Жеребецька Е.О. | | |
| У світі тварин: Навчальний посібник | Хлус Л.М. Кузьмінська В.В. | | |
| Розробка заняття «Число і цифра 8. Написання цифри 8. Послідовність чисел у межах 8» до курсу «Логічні ігри» (ТОРР «Малюк») | Добрянська А.В. | | |
| Розробка заняття «Малювання олівцями «Їжачок» до курсу «Умілі ручки» (ТОРР «Малюк») | Добрянська А.В. | | |
| Розробка заняття «Осіннє диво – квіти» дл | Галицька О.В. | | |
| Екологізація діяльності навчальних закладів Чернівецької області засобами реалізації спільного проекту | Головченко Л.Ю. | | Виставка методичної літератури під час творчого звіту закладу |
| | | | Всеукраїнський педагогічний практикум «Світ творчості», 2016, м. Рівне |

| | | |
|---|--|---|
| Новації педагогічних колективів еколого-натуралістичних позашкільних закладів Чернівецької області | Головченко Л.Ю. | Всеукраїнський семінар-нарада «Новації позашкільної освіти – 2016», |
| Нешкідливе і шкідливе повітря: Розробка заняття для учнів молодшого шкільного віку | Кузьмінська В.В. | Методоб'єднання педпрацівників ПНЗ еколого-натуралістичного профілю |
| Створення єдиного освітнього середовища – пріоритет у виховній роботі КЗ ЧОЦЕНТУМ | Чебан Т.Н. | |
| Червона книга – сигнал тривоги рослин і тварин | Маруніч Л.А. | |
| Ліс і його дари. Лісові пожежі: методична розробка для еколекторію «Природа – наш дім» (для молодшого шкільного віку) | Чоботар С.Г. | |
| Збірник тренінгів та занять еколого-натуралістичного напрямку (посібник для керівників гуртків) | Чебан Т.Н. | |
| Методичні рекомендації щодо участі в заходах Міжнародної науково-освітньої програми Globe | Чебан Т.Н. | |
| Методичні рекомендації щодо участі у творчих конкурсах та виставках | Чебан Т.Н. Задобрівська Л.О. | |
| Методичні рекомендації щодо участі в масових екологічних заходах «Екосвіт» | Сутяга О.С. Кузьмінська В.В. | |
| «У світі рослин» для еколекторію «Природа – наш дім») | Кузьмінська В.В. | |
| Підготовка та випуск методичного посібника для керівників гуртків «Використання активних форм навчання в гуртках еколого-натуралістичного напрямку» | Кузьмінська В.В. | |
| Робочий зошит з «Основ біоетики» (розділ – «Різноманіття тваринного світу») | Хлус Л.М. | |
| Електронний посібника для керівників еколекторію «Природа – наш дім» (е-версія) | Головченко Л.Ю. Жук О.Г. Методисти Кер. гуртків | |
| Інформаційний збірника про педагогів, які зробили вагомий внесок у розвиток еколого-натуралістичної позашкільної освіти області (е-версія) | Головченко Л.Ю. Жук О.Г. Зав. відділами Методисти | |
| «Осінь в лісі. Гриби та їх різноманітність» для гуртка «Юні друзі природи» | Чоботар С.Г. | |
| Розробка сценарію новорічного свята «Новорічні забави» | Жеребецька Е.О. | Методоб'єднання педпрацівників ПНЗ еколого-натуралістичного профілю |

| | | |
|--|---------------|-----------------------|
| Розробка екскурсії «Багаторічні рослини дендрарію КЗ ЧОЦЕНТУМ» | Сутяга О.С. | Педагогічна майстерня |
| Методи, прийоми та засоби розвитку пізнавальних інтересів гуртківців у процесі навчання. | Жук О.Г. | |
| Формування ефективного навчального простору для вихованців | Хоміцька Л.А. | |
| Професійна компетентність керівника гуртка як необхідна умова ефективності процесу навчання. | Жук О.Г. | |
| Моніторингові дослідження стану природних вод. | Грицюк Т.П. | |
| Моніторингові дослідження стану ґрунтів. | Грицюк Т.П. | |
| Технології роботи з обдарованими дітьми | Жук О.Г. | |

У Чернівецькому МЦЕНТУМ також є ряд розробок:

Катан Н.В., керівник гуртків МЦЕНТУМ «Методичні рекомендації щодо оформлення мультимедійної презентації до науково-дослідницької роботи».

Катан Н.В., керівник гуртків МЦЕНТУМ «Рекомендації щодо організації та написання науково-дослідницьких робіт

Тарбінська Тетяна, вчитель біології Чернівецької загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №5, керівник гуртка «Юні екологи» «Екологічна стежина – шлях до самого себе» - посібник.

Міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді приділяє значну увагу популяризації проектної діяльності учнів та вихованців.

Адміністрація закладу активно співпрацює із методичним центром Управління освіти Чернівецької міської ради, Інститутом післядипломної педагогічної освіти чернівецької області та залучається до методичних об'єднань вчителів біології, хімії, екології м. Чернівці, курсів підвищення

7. Тематика проектів та їхні назви.

Школярі молодшого шкільного віку активно беруть участь у створенні проектів, вчать виражати власний погляд на інформацію, із задоволенням ставлять перед собою мету, завдання, проблему й легко їх розв'язують, учаться обирати найголовніше, здійснювати пошукову роботу, піднімають свій рівень навчання.

Під час використання проектного методу всі учасники навчально-виховного процесу розв'язують цілу низку різнорівневих дидактичних, виховних і розвивальних завдань. Це сприяє розвитку пізнавальних навичок учнів, формуванню вміння самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі.

Реалізуються :

- науково-дослідницькі проекти, мета яких вивчення тих чи інших об'єктів чи явищ через серію дослідів та спостережень;
- інформаційні проекти;
- творчі проекти.

Для вихованців щороку проводиться обласний етап Всеукраїнського конкурсу проектів енергоефективності «Енергія і середовище» під гаслом “Збережемо енергію – збережемо Планету!”. Діти мають змогу створювати проекти з енергозбереження, енергоефективності або поновлюваних джерел енергії, інформування суспільства, пропаганди енергоефективності, пропонувати свої енергетичні рішення. Метою конкурсу є виявлення та підтримка обдарованої учнівської молоді, створення умов для науково-дослідницької діяльності, активізація творчої діяльності.

Тематика проектів, як правило, наступна: застосування енергозберігаючих технологій у ЗНЗ та у оселі, активізація творчої діяльності, дослідження споживання та економії енергії.

Окрім цього проводиться реалізація природоохоронних проектів «Лебідь», «Добро дитячих сердець», «Джерело», «По сторінках Червоної книги Буковини», «Первоцвіти», «Врятуємо птаха» та інші.

8. Реалізація педагогічних можливостей проектної діяльності в роботі вихованців віком 7-10 років гуртків початкового рівня.

Педагоги та вихованці позашкільних еколого-натуралістичних закладів працюють в міжнародній програмі GLOBE. Чернівецький обласний центр та Міський центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді мають свої аккаунти на міжнародному сайті програми, де зареєстровано та користуються своєю власною сторінкою педагоги закладів.

Вихованці гуртків та педагоги активно приймають участь у конкурсах та кампаніях, ініційованих програмою GLOBE:

Міжнародний творчий фото-конкурс «Календар GLOBE»;

Всеукраїнська кампанія «Вишнева Україна».

Також впровадження в практику роботи проектної діяльності здійснюється шляхом реалізації проектів, таких як «Еко-ялинка», «Зустрічаємо птахів!», «Збережемо первоцвіти» тощо, а також упровадження міні-проектів під час занять гуртків та індивідуальної роботи із обдарованими вихованцями.

9. Розвиток партнерства з органами місцевого самоврядування, громадськими, молодіжними, екологічними та іншими організаціями, з вищими навчальними закладами для забезпечення ефективності проектної діяльності вихованців.

Співпраця з кафедрами Інституту біології, хімії та біоресурсів ЧНУ імені Юрія Федьковича – один із пріоритетів у діяльності КЗ ЧОЦЕНТУМ. Педагоги співпрацюють із наступними кафедрами:

- екології та біомоніторингу;
- ботаніки і охорони природи;
- молекулярної генетики та біотехнологій;
- ґрунтознавства.

Налагоджена співпраця з Педагогічним коледжем ЧНУ імені Юрія Федьковича, Чернівецьким обласним краєзнавчим музеєм.

КЗ ЧОЦЕНТУМ постійно співпрацює з педагогічними колективами Вижницького та Хотинського національних природних парків.

В результаті роботи спільного науково-освітнього проекту «Етнекологічні особливості та дослідження екологічного стану Буковини» триває співпраця згідно 36 тристоронніх угод між КЗ ЧОЦЕНТУМ, кафедрою екології та біомоніторингу Інституту біології, хімії та біоресурсів ЧНУ ім. Ю.Федьковича та вчителями сільських шкіл Чернівецької області. Розроблено та надруковано навчально-методичну літературу:

10. Презентація проектної діяльності вихованців віком 7-10 років гуртків початкового рівня на конкурсах різного рівня.

Вихованці еколого-натуралістичних гуртків області віком 7-10 років щороку є активними учасниками Міжнародного екологічного конкурсу еколого-валеологічної спрямованості. У 2017 році конкурс проходив під гаслом „Вода – джерело життя”. Мета конкурсу - впровадження здорового та екологічного способу життя. Конкурсні роботи подавалися у номінаціях: «Оповідання з діалогом «Розмова з краплею води», "Пейзаж з водою на тлі", «Символ води в скульптурі (H₂O)», мультимедійна презентація PowerPoint або Prezi, "Вода – це здоров'я (моя етикетка на пляшці)", "Крапля води в об'єктиві" (фотографії), «Вірш «Розмова з краплею води", "Життя у воді": художня робота на картоні». На обласний етап конкурсу було представлено 480 проектів (конкурсних робіт).

У 2017 році вихованці Чернівецького обласного центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді вперше стали учасниками Європейської фенологічної кампанії (European Phenology Campaign) в рамках the Global Learning and Observations to Benefit the Environment (GLOBE) Program .

Молодші школярі фотографували 6 видів дерев, з новим застосунком GrowApp створювали відео, в яких потім можна виявляти зміни дерев протягом сезону.

24 березня 2017 року на базі комунального закладу «Чернівецький обласний центр еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді» відбувся обласний етап Всеукраїнського конкурсу експериментально-дослідницьких робіт з природознавства «Юний дослідник». Учасниками конкурсу стали діти віком 9-11 років, які завжди дуже допитливі, цілеспрямовані та надзвичайно творчі. Метою проведення заходу був пошук і підтримка вихованців, які виявили здібності до експериментальної та дослідницької роботи в напрямі природознавства; формування первинних екологічних знань; залучення дітей до активної пізнавальної, трудової та суспільно-корисної роботи; розвиток та удосконалення вмінь ведення фенологічних спостережень, а також відбір учасників на фінальний етап

Всеукраїнського конкурсу експериментально-дослідницьких робіт з природознавства „Юний дослідник”.